



**Juris Canonici Theoria Et Praxis, Ad Forum Tam
Sacramentale quàm contentiosum, tum Ecclesiasticum,
tum Seculare**

Cabassut, Jean

Lugduni, 1698

XXI. De Matrimoniorum impedimentis: ac primùm de non dirimentibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62355](#)



C A P U T X X I.

De Matrimoniorum impeditamentis: ac primum de non dirimentibus.

I. **M**ATRIMONIORUM impedimenta sunt duplicis generis; quædam enim nuptias dirimunt, hoc est invalidas reddunt; quædam autem contractas nuptias non dirimunt, sed eas contrahi prohibent. Prima sunt simul impedientia & dirimentia: secunda verò impediunt contrahendum matrimonium, faciunque illicitum, quanvis valeat contractum. Atque istius secundi generis quinque sunt impedimenta. Primum est votum simplex, sive castitatis, sive Religionis suscipienda. Secundum est Catechismus. Tertium sponsalia cum alio adhuc vivente venta. Quartum est Prelati, seu Judicis interdictum contrahendi, donec plenior de impedimentis notitia accesserit. Quintum est tempus intra quod prohibet Ecclesia matrimoniorum solennia. Reliqua verò quæ nonnulli carent impedimenta, vel nulla sunt, vel à Concilio Tridentino abolita, vel à consuetudine.

II. Qui vovere simpliciter aut castitatem aut Religionem, illicite contrahunt, nisi ex justa causa cum eis fuerit dispensatum; cum enim promissio fides hominibus servanda sit, multò magis Deo. Hoc tamen intercedit discrimen inter hæc duo vota, quoniam qui castitatem ante matrimonium voverat, potest petenti debitum reddere conjugale, ne alia pars innocens suo jure fraudetur; sed non est debitum exigere. At si qui voverat Religionem, utrumque licite potest, scilicet reddere & exigere. Navarr. Manalis cap. 12. num. 80. §. *Cui consequens.* Soto, Toletus, Coninch locis mox citandis. Licet enim iste quoque castitatem implicitè voverit, qua virtualiter in voto Religionis includitur; attamen eam non vovit nisi in solo Religionis statu servandam. Sed uterque tamen pristini, sive castitatis, sive Religionis voti plenæ observationi reddetur adstrictus soluto per mortem alterius matrimonio, aut etiam viventis alterius Partis consenuit, vel fornicatione superveniente, propter quam redditur immunis etiam à debito nuptiali solvendo. Soto lib. 8. de just. & jur. quæst. 2. art. 1. Coninch disput. 30. dub. 3. num. 33. Toletus lib. 7. cap. 14.

III. Circa simplex continentiae, vel Religionis votum multa suppeditat documenta D. Augustinus in epist. 70. ad Bonifacium Comitem, qui simplex votum perpetuae continentiae & monasticæ professionis nuncupaverat. Sed quia Bonifacio Praefectura Africæ incumbebat, quæ tunc & Barbaro

Birbarorum, præsertim Vandalorum armis, & hæreticorum factionibus infestabatur, cundem à monachisimi, quem voverat, proposito dissuasit Augustinus. Deinde Bonifacius pristinum remittens pietatis ardorem duxit uxorem. Quare ipsum suis literis coarguit Augustinus infracti voti, quo tamen dicit eum jam non astringi dum stat matrimonium, nisi uxor quam voti hujus insciata duxerat, consentire velit in mutnam continentiam. Ex his colligitur primò justam esse & licitam suasionem, ut quis ab ineundæ religiosæ vita voto emisso abducatur & dispensetur, si manifestè majus bonum excludat, ut suafit Augustinus. Secundò, eum qui simplici voto continentia se obstrinxit, si matrimonii jugum suscipiat, graviter peccare: quod idem testatur Apostolus de viduis nubere volentibus, & idcirco habentibus damnationem, quia primam fidem irritam fecerunt, 1. Timoth. 5. non tamen peccare si conjugi innocentia petenti debitum reddat. Nihil tamen distinguit Augustinus ibidem, an voti continentia reus possit idem debitum petere; sive quia satius duxit nihil insinuare hac in parte, virumque in sua bona fide relinquere, ubi grave periculum & occasio inevitabilis urgebat; sive quia ipse existimat multum de jure innocentis uxoris diminui, si nullum habere possit matrimonii usum, nisi cum damno pudoris & verecundia, que decet sancte educatas & pudicas feminas. Tertiò, si alter conjugus qui non est voto astrictus, consentiat in mutnam continentiam, aut si ejus morte dirimatur conjugium, teneri alterum, qui voverat, conjugem pristino continentia voto, nec posse secundis nuptiis alligari.

IV. Gravis quæstio est, utrum qui post votum simplex castitatis aut Religionis contraxit per verba de præsenti matrimonio, teneatur ante consummationem ingredi monasterium? Affirmative quidem respondendum est de illo qui voverat Religionem; ab hoc enim voto non est solutus, neque suspensus per illud matrimonium, cum constet, eum etiam qui nullo modo vovit, posse ante consummationem à matrimonio resilire hoc fine Religionem ingrediendi. Sed major est difficultas in eo qui non Religionem, sed continentiam vovit ante matrimonium. Videtur enim, si nondum consummaverit contractum matrimonium, obligari ad Religionis ingressum, cum hoc unico modo possit adhuc suum continentia votum adimplere, & quia omne votum oblata opportunitate persolvendum est; hic autem unica superest illa opportunitas, quā neglectā, non erit amplius locus voti obligationi persolvendæ: ideoque teneri ad ingressum monasterii, docent Sylvester verb. *Matrimonium 7. quæst. 5. & Navarra cap. 12. num. 80.* Sed verisimilior est sententia Dominici Soto in 4. Sent. dist. 38. quæst. 2. art. 1. quem sequitur communior Doctorum consensus, non teneri Religionis subeundæ obligatione, quam nullatenus vovit; nec ad servandam castitatem obligari ad eligendum medium tam durum & extraordinarium. Id confirmatur per extrav. *Antique, Joan. XXII. de voto,*

A-a-a - ubi

ubi uxoratum ante matrimonii consummationem sine consensu uxoris suscipiente sacros Ordines, dicit esse inducendum ut Religionem ingrediatur; quod si nolit, cogendum esse matrimonium consummare petente uxore. At qui haec ipsa coactio ad consummandum est propterea illicita, si uxoratus ille qui in sacri Ordinis susceptione castitatem solenniter vovit, non posset licet consummare. Poteſt vero licet matrimonio astrictus, quia uxor falso implicite petit matrimonii consummationem primâ concubitus nocte, quatenus id exposcit, & ad id referetur contractus matrimonii inter ipsam & vi- rum initus. Mortua autem, vel fornicante uxore, tenebitur absolute, ut dictum est, servare castitatem.

V. Secundum quod est Catechismi impedimentum, ordinariè contin- git esse coniunctum cum alio impedimento quod est dirimens, nimurum spiritualis affinitatis; quia ordinariè iidem patrini aut matrinæ qui suscipiunt baptizatum vel confirmatum, suscipiunt quoque in Baptismo. Sepe tamen fit ut infans sine solennitate quidem, sed validè baptizatus ratione urgentis vita periculi, postmodum ad Ecclesiam deferatur, ut in eo ceremonia omisæ suppleantur, quarum una dicitur Catechismus, scilicet instructio ac professio fidei, qua solenniter fit præ foribus Ecclesiae, ex qua sequitur cognatio spiritualis, quam cum baptizato contrahit is qui puerum in eo Catechismo tenuit. Censent tamen aliqui, ut Sanchez & Diana, hanc cessasse cognitionem & impedimentum, quia Concilium Tridentinum dicit sess. 24. in decreto de reform. matrim. *Omnibus inter alias personas hujus cognitionis spiritualis sublaicis omnino impedimentis.* Quæ tamen verba alii plerique restringunt ad solam cognitionem quæ ex ipsis Sacramentis, de quibus ibi loquitur, non vero ex solis ceremoniis contrahitur. Sacræ tamen Cardinalium Congregationis decretum refert Antonius Diana p. 3. tract. de Sacramentis, resol. 17. quo declaratum fuit istam quoque ex Catechismo cognitionem cessasse per Tridentinum illud decre- tum, quæ antea vigebat per cap. *Contracto*, de cognat. spirit. & per cap. *Per catechismum*, cod. in 6.

V I. Tertium impedimentum ex sponsalibus nascitur cum alia persona conventis; idque fundatur in ipso naturali jure prohibente fidem alicui datum infringi. Sed is cui data fides est, potest suo consensu hanc obligationem relaxare; nihil enim tam naturale est quæcumq[ue] genere quidque dissolvi quo colligatum est: ideo verborum obligatio verbis tollitur; nudi consensus obligatio contrario consensu dissolvitur, l. *Nihil tam naturale*, D. de regul. jur. & cap. 1. eodem tit.

V II. Quartum impedimentum est interdicti per judicis sententiam aut decretum, ne nuptiæ contrahantur donec aliqua supervenientis difficultas fuerit pleniùs dilucidata, cap. 1, 2. & 3. de matrim. contract. contr. interd. Imperitè aliqui crediderunt, tempore penalis interdicti illicita esse mari- monia: sed licita esse communis est Doctorum sententia, quatenus matri- monium

monium ex sua primæva conditione est merus & civilis contractus , nec habet Sacramenti rationem nisi per accidens & accessoriæ ; ideoque non censetur in numero Sacramentorum illorum , quæ caput Si sententia 16. de sent. excomm. in 6. prohibet interdicti tempore ministrari ; cuius etiam ministri non sunt Sacerdotes , sed ipsi met cahentes ac laici. Posse itaque tempore interdicti penalis fieri matrimonia , dummodo non eis benedicatur per Ecclesiam , docet Glossa recepta in cap. fin. de sent. excom. verb. *Sacramentis*. Navarr. cap. 27. num. 179. Ostiensis in cap. non est , de sponsalib. Panormitanus ibid. Sylvester verb. *Interdictum* 5.n.9. Coninch disp. 17. num. 48.

VIII. Quintum impedimentum est tempus intercurrentis à prima die Adventus usque ad diem Epiphanie ; & à die Cinerum usque ad Octavam Paschatis inclusivè. Nam ob temporum istorum venerationem Ecclesia prohibet solennitatem nuptiarum. Concilium Trident. sess. 24. de reform. matrim. cap. 10. Plerique Doctores censent , non prorsus vetari pro illis temporibus nuptias , sed tantum ista duo , benedictionem nuptiarum , & solennem sponsæ ad ædes sponsi traductionem cum pompa , magno comitatu , vel choreis & canticis , eo quod Tridentinum caput 10. non simpli citer nuptias celebrari prohibeat , sed enunciat nuptias solennes , & solenniter celebrari prohibeat : & quia Glossa in cap. *Capellanus* , de feriis , dicit quocunque tempore anni , ipsiusque feriis quibus nuptiae fieri prohibentur , posse contrahi sponsalia & matrimonium quoque de praesenti , dummodo à solennitatibus abstineatut. Ita Navarra cap. 22. n. 77. ubi citat Paludanum , Caetanum , & Sylvestrum : item Sanchez de matrimonio lib. 7. disp. 8. Coninch disp. 30. num. 36. Fillius tract. 10. p. 2. cap. 9. quæst. 5. His accedit Bonacina de matrimon. quæst. 3. puncto 14. num. 4. §. *Ex dictis* , & §. Secundò sequitur : admonens tamen lequendam hac in re esse locorum consuetudinem .

I X. Recensentur præterea impedimenta ex delicto non dirimentia. 1. Incestus cum consanguinea conjugis in primo & secundo gradu ; aut fornicatio habita cum matre & filia ; ut nequidem mortuo conjugé liceat ei alterum inire matrimonium. 2. Raptus alienæ sponsæ. 3. Uxoriciendum. 4. Susceptio propriæ prolis ad Baptismum aut Confirmationem hoc malo fine ponendi impedimentum ad reddendum debitum conjugale. 5. Occisio Presbyteri. 6. Publica pœnitentia , quandiu durat : sed hæc nec est delictum , nec in usu. 7. Conjugium cum Moniali. Sed ut ait Coninch , non est opus his septem immorari , quia jam omnino sublata sunt. Nam his irretiti sine ulla dispensatione videntibus Prælati contrahunt. Ita Navarra cap. 22. num. 75. & cum aliis Sanchez lib. 7. disp. 17. num. 8. Coninch disp. 30. num. 26. Sanè in Gallia ista criminis impedimenta non dirimentia nullatenus recepta esse videamus , sed ea sola quæ matrimonium dirimunt.

A 2 a 2 - CAPUT